

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 07.09.1965, sp. zn. 7 Tz 50/65, ECLI:CZ:NS:1965:7.TZ.50.1965.1

Číslo: 57/1965

Právní věta: Ze zákonných znaků trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 07.09.1965

Spisová značka: 7 Tz 50/65

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podílnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 251 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57/1965 sb. rozh.

Ze zákonných znaků trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 tr. zák. „kryje nebo na sebe nebo jiného převede“ vyplývá, že pachatel tohoto trestného činu musí s předmětem útoku (cizí věci, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou) určitým způsobem nakládat, případně mít nad ní určitou dispoziční moc. Zákonný znak „ukrývání“ není dán pokud se pachatel k takové věci vůbec nedostane, nijak s ní nenakládá a nevykonává nad ní jakoukoli dispoziční moc. V zákonném znaku „ukrývání“ nelze proto spatřovat jakoukoli činnost, kterou se ztěžuje nebo znemožňuje převzetí věci osobami k tomu povolaných, např. pouhé bránění oprávněné osobě v převzetí věci.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze 7. září 1965 - [7 Tz 50/65.](#))

Okresní prokurátor v Olomouci podal na obviněného A. obžalobu pro trestný čin nadržování podle § 166 odst. 1 tr. zák. a na obviněnou B. pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák.

Trestná činnost podle obžaloby spočívala v tom, že obviněná B. odcizila dne 12. srpna 1964 v Olomouci kolem 24,00 hod. v doprovodu svého druha obviněného A. poškozenému L. peněžitou částku z náprsní kapsy jeho blůzy, když si před tím od něho tuto blůzu vypůjčila. Po zjištění krádeže poškozený L. žádal vrácení peněz s tím, že věc oznámí veřejné bezpečnosti. Oba obvinění jej společně napadli a zbili tak, až upadl a oba pak z místa činu utekli.

Rozsudkem okresního soudu v Olomouci ze dne 1. března 1965 sp. zn. 2 T 188/64 byl obviněný A. uznán vinným trestným činem nadržování podle § 166 odst. 1 tr. zák., obviněná B. trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. a oběma byly uloženy nepodmíněné tresty odnětí svobody.

Odvolání obviněné B. bylo rozhodnutím krajského soudu v Ostravě ze dne 7. dubna 1965 sp. zn. 6 To 189/65 zamítnuto. K odvolání obviněného A. byl však rozsudek okresního soudu ohledně tohoto obvinění zrušen a obviněný A. byl uznán vinným trestným činem podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák., za který mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody.

Ke stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud rozsudek krajského soudu v Ostravě, pokud jde o obviněného A., v celém rozsahu zrušil a krajskému soudu přikázal, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný A. spáchal podle rozsudku krajského soudu trestný čin podílnictví tak, že poté, co B. 12. srpna 1964 v Olomouci kolem 24,00 hod. odcizila poškozenému L. peněžitou částku z náprsní kapsy jeho blůzy, kterou si od něho vypůjčila, a když poškozený krádež zjistil a požadoval vrácení peněz s tím, že věc oznámí veřejné bezpečnosti, obviněný A. s obviněnou B. ho společně napadli a zbili tak, že upadl a oba pak z místa činu utekli.

Proti rozsudku krajského soudu podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona. Ve stížnosti v podstatě namítá, že krajský soud rozhoduje o odvolání obviněného A., neposoudil jednání tohoto obviněného správně po stránce právní. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že zákon byl porušen.

Oba soudy rozhodovaly ve věci na podkladě stejného skutkového stavu. I když v řízení před krajským soudem bylo dosavadní důkazní řízení doplněno bezprostředním provedením dalších důkazů výsledkem svědka K., k doplnění skutkového stavu ohledně obviněného A. nedošlo.

Skutková zjištění obou soudů ohledně obviněného A. jsou správná. V řízení před soudem prvního a druhého stupně byl shromážděn dostatečný důkazní materiál, na němž pak oba soudy přesvědčivě vybudovaly svá skutková zjištění.

Právní posouzení skutkového stavu krajským soudem však není správné. Krajský soud spatřoval v jednání obviněného A. trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák., zatímco podle obžaloby a podle rozsudku okresního soudu skutek tohoto obviněného zakládal skutkovou podstatu trestného činu nadržování podle § 166 odst. 1 tr. zák. Omezil se v podstatě jen na závěr, že obviněný A. svým jednáním ztížil a přímo znemožnil poškozenému L. převzetí peněz, které mu B. odcizila, a že tak naplnil zákonný znak „ukrývání“, obsažený ve skutkové podstatě trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku podrobněji nevyložil, z čeho vycházel, když po právní stránce posuzoval skutek obviněného A. odlišně od obžaloby a proč tedy je nutno skutek, který je předmětem obžaloby, posoudit podle jiného ustanovení zákona, než podle kterého jej posuzovala obžaloba, která v něm spatřovala trestný čin nadržování podle § 166 odst. 1 tr. zák. Takový postup odporuje ustanovení § 125 tr. ř.

Krajský soud zjistil, že obviněný A. věděl o úmyslu B. okrást L. a že B. tomuto také peníze odcizila. Když pak L. tuto krádež odhalila žádal na B. vrácení odcizených peněz, obviněný A. podle zjištění krajského soudu napadl poškozeného L. a tak mu ztížil a znemožnil převzetí peněz odcizených

obviněnou B. Neúplnost právních úvah krajského soudu třeba spatřovat v tom, že se dostatečně nezabýval subjektivní a také objektivní stránkou. Nebral totiž v úvahu, že u trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. c) tr. zák. se po subjektivní stránce vyžaduje úmysl pachatele, který musí zahrnovat všechny znaky citovaného trestného činu (v daném případě tedy ukrýt věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou) a že objektivní stránka záleží v tom, že pachatel ukryje nebo na sebe nebo jiného převede takovou věc. Přitom již ze znění zákonných znaků „ukryje nebo na sebe nebo jiného převede“ plyne, že se vyžaduje, aby pachatel s předmětem útoku (cizí věcí, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou) určitým způsobem nakládal, případně aby nad ní měl určitou disposiční moc. Zákonný znak „ukrývání“ není dán, pokud pachatel se k takové věci vůbec nedostane, nijak s nenakládá a nevykonává nad ní jakoukoli disposiční moc. V zákonném znaku „ukrývání“ nelze proto spatřovat jakoukoli činnost, kterou se ztěžuje nebo znemožňuje převzetí věci osobami k tomu povolanými, např. pouhé bránění oprávněné osobě v převzetí věci a tedy ani zjištěné počínání obviněného A., když se cizí věc (předmět útoku) nedostala vůbec do jeho dispozice tak, aby ji mohl ukrýt, tj. uschovat, zahrabat odnést apod.

Provedenými důkazy nebylo zjištěno, že by obviněný A. po odhalení krádeže peněz penězi z této krádeže disponovat výše uvedeným způsobem, tedy že by je ukrýl. Již ze samotného zjištění tedy plyne, že obviněný neukrýval věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou. Proto pro nedostatek uvedeného zákonného znaku nelze v jeho jednání spatřovat trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Obviněný A. však věděl, že k trestnému činu (krádeži) došlo a že L. bezprostředně po provedení činu odhalil v B. pachatelku této krádeže. Když se pak L. domáhal vydání odcizených peněz, společně s B. ho napadli, zbili a pak utekli. Tato skutková zjištění prokazují součinnost obviněného A. s B. jako pachatelku trestného činu krádeže po jeho spáchání (když příslib takové součinnosti před spácháním krádeže nebyl prokázán), měla vést krajský soud ke zkoumání, zda v jednání obviněného A. je dán trestný čin nadřzování podle § 166 odst. 1 tr. zák. Obviněný A. v dané situaci, zvláště svou přítomností, použitím násilí vůči L., umožnil B. odpoutat se od poškozeného a utéci z místa činu. Nadřzování podle § 166 odst. 1 tr. zák. se dopouští, kdo pachateli trestného činu pomáhá v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu. Výrazy „aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu“ nutno rozumět mimo jiné především jednání směřující k tomu, aby trestní stíhání nebylo vůbec zahájeno (např. zahlazení stop činu, pomoc při útěku pachateli po činu). Vzhledem k uvedeným zjištěním bylo proto zapotřebí zkoumat, zda obviněný A. jednal dále v úmyslu umožnit pachatelce činu uniknout trestnímu stíhání. Právě posléze uvedeným úmyslem se nadřzování liší od trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Z odůvodnění rozsudku krajského soudu nevyplývá, že by krajský soud zkoumal jednání obviněného A. z hlediska skutkové podstaty trestného činu nadřzování. Pokud pak shledal v jednání tohoto obviněného trestný čin podílnictví, porušil zákon v ustanovení § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Bylo proto napadený rozsudek krajského soudu ohledně obviněného A. zrušit a přikázat krajskému soudu, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl, řídě se shora uvedenými názory Nejvyššího soudu.

Při novém projednání věci bude však zapotřebí, aby krajský soud zároveň zkoumal podmínky beztrestnosti nadřzování ve prospěch osob blízkých, a to v daném případě s ohledem na tvrzený vzájemný vztah mezi obviněnými A. a B. v době činu, jak to má na mysli ustanovení § 166 odst. 2, § 89 odst. 8 tr. zák.